

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ PDR ANABİLİM
DALI 2025-26 GÜZ YARIYILI
KÜLTÜREL PSİKOLOJİ DERSİ İZLENESİ(müfreat/syllabus)

Dersi Veren: Osman SEZGİN

E-posta: osezgin@marmara.edu.tr, osman.sezgin@kalemvakfi.org.tr

Genel Ağ: www.osmansezgin.com

Ders Günü ve Saati: Salı 10:30-11:20

Takvim:

H1	Dersin Neden-Niçinleri, Kazanımları, Planının İstişaresi, Ders İzlenesi
H2	Kelime, Kavram/concept, Mefhum/notion, Kuram, Paradigmaların Doğdukları Kùltürler ve Yansımaları
H3	Kelimedenden Kavrama Kùltür: Kùltür kelimesinin etimolojisi, gnose, ilm-i ledün, irfan, hars, ekin, medeniyet
H4	Kelimedenden Kavrama Psikoloji: İlm'ün-nefs, ruhiyat ilmi
H5	Kùltürün Tanımı, Kùltürü Meydana Getiren Öğeler, İnsan ve Toplum Hayatını Kapsaması
H6	Kavram Olarak Kùltür: a. E. Sapir ve E. B. Tylor'ın Kùltüre Bakışları; Kùltürün Farklı Tanımları (Mümtaz Turhan, Cemil Meriç, Erol Güngör, Yılmaz Özakpınar...) b. Kùltür Değişmeleri: Serbest Kùltür Değişmesi, Zorunlu Kùltür Değişmesi; c. Kùltür Neden ve Niçin Değişir? d. Kùltürü Oluşturan Öğeler: Din, Tarih, Coğrafya, Dil, Duygu, San'at, Örf ve Âdet e. Ana akım (Ortodoks) Psikoloji, Kùltürel Psikoloji ve Türk Kùltürü f. Duygu, Dil ve Din:

	i. Kültürel Psikolojide Duygu ve Çeşitleri ii. Kültürel Psikoloji ve Dil: Alfabe ve Tarihî Türkçe iii. Kültürel Psikoloji ve Din: Evrenselleşme, Algıya Etkisi g. Cumhuriyet ve Kültüre Bakışı i. Ziya Gökalp'ın Kültür Tanımı ii. Ziya Gökalp ve Cumhuriyet Aydınının Kültür-Medeniyet Algısı, Eleştirisi, Batılılaşma
H7	Kültür ve Temel Psikolojik Süreçler, Psikolojide Kültüre Duyulan İhtiyaç a. Eğitim ve Eğitime Etki eden Unsurlar ve Kültür (Kalıtım ve Kalıtım Kanunları; Çevre: Fizik Çevre, Sosyo-antropolojik Çevre, Sosyal Çevre, Sanal Çevre; Zaman) b. Kuram ve Bilimlerin Oluştığı Ortam Olarak Kültür c. Kültür ve Psikolojide Ölçekler d. Kültürel Açıdan Görelilik ve Evrensellik e. Kültürel Farklılıkların Psikolojik Düzeni f. Kültürel Psikoloji, Kültürlerarası Psikoloji, Yerel Psikoloji g. Küreselleşme ve Kültür: i. Küreselleşme, Bölgeselleşme, Yerelleşme ve Etimolojisi ii. Küreselleşmenin Temel Dayanakları ve İnsanlık 4.0 (Bilim, Teknoloji, Sermaye) iii. Küreselleşme, Küresel Köy ve Kültür
H8	Vize Haftası münasebeti ile ders yapılamayacaktır
H9	Bilim Olarak Psikoloji, Tektip Bir İnsan Psikolojisi Söz Konusu mu? Psikoloji ve Çeşitliliği, Hangi Psikoloji? Kültür ve Psikoloji İlişkisinde Neden ve Niçinler
H10	Bir Metafor Olarak Eğitime Etki Eden Unsurlar ve Kültür-Psikoloji İlişkisi, Kültür ve Psikoloji Bağlamında APA ve ICD Nedir, Ne Değildir?
H11	Kültürel Psikolojide Araştırma Yöntemleri:

	a. İçsel ve Dışsal Olarak Kültür b. Emik Bakış Açısı ve Niteliksel Yöntem c. Etik Bakış Açısı ve Niceliksel Yöntem
H12	Kültür ve Kişilik: a. Kültürel Psikoloji ve Şahsiyet; Şahsiyet, Personality, Birey, Fert, Zat; Kişilik Bozuklukları ve Kültür b. Kişilik Kuramları ve Psikolojik Analizi (Davranışçı Kuram, Psikanalitik Kuram, Varoluşçu Kuram); Şahsiyet Kuramlarının Ortak Buluştuğu Kavramlar
H13	Kültürel Psikoloji Açısından Bireysel Gelişim: a. Bebeklik ve Erken Çocukluk: Kültürlenme ve Toplumsallaşma, Bağlanma Örüntüleri, Erken Dönemde Sosyal Biliş b. Çocukluk ve Ergenlik c. Yetişkinlik: i. Genç Yetişkinlik: Eşleşme ve Eş Olma ii. Orta Yetişkinlik Ebeveynlik ve Aile iii. Geç Yetişkinlik
H14	2. Kültürel Psikoloji ve Sosyal Davranış: Sosyal Bağlam ve Sosyal Davranış, Değerler ve Erdemler a. Sosyal Biliş i. Tarihsel Miras i. Zekâ Kavramı ve Ölçülmesi ii. Zekâ Kavramına ve Ürününe Kültürel Psikolojik Açıdan Bakış iii. Bilgi ve Hikmet: Bilge, Ârif kimdir? Bilginin Hikmete Dönüşmesi Genel Değerlendirme, Dönemin özeti, geribildirimi ve özmuhasbesi, Dönemin Değerlendirilmesi ve Verimliliğinin Ölçülmesi

Değerlendirme (Puanlamaya dâhil olanlar) :

Ara Sınav: Ara Sınav not ağırlığında yasal ölçü geçerlidir. Ara Sınav haftasına kadar işlenen bütün konular sorumluluk dâhilindedir. Ara Sınav notunun %50'sini ödev notu oluşturacaktır.

Dönem Sonu Sınavı: Dönem boyunca işlenen bütün konuları kapsayacaktır. Dönem Sonu Sınavı not ağırlığında yasal ölçü geçerlidir.

*Dönem sonu not ortalaması ara sınav ve dönem sonu sınavından alınan notlar ile belirlenecektir.

Gereklilikler:

Derse katılım zorunludur.

Ders sırasında öğrencilerin kameraları açık, mikrofonları kapalı olmalıdır. Söz verildiğinde mikrofonumuzu da açarak katılabilirsiniz. Bu, dersin verimliliği için gereklidir.

Ders hakkında verilecek belgeler www.osmansezgin.com sitesinden yayınlanacaktır. Belgeleri takip etmek öğrencinin sorumluluğundadır.

Dersle ilgili olan veya olmayan her konuda bana rahatlıkla osezgin@marmara.edu.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Tavsiye Edilen Kitaplar ve Faydalanılacak Kaynaklar:

Makale: Bilgi Sosyolojisi Açısından “Doğu” ve “Batı” , Şennur Özdemir

Makale: Bilgi ve Değer Felsefesi açısından İndirgemecilik Sorunu, Nebil Reyhani.

Makale: Sosyo-tarihsel Yaklaşım ile Kültürel Psikoloji, Figen Karadayı.

Makale: Modernizmden Postmodernizme Geçiş ve Pozitif Psikoloji, Özlem Kararırmak, Rahşan Siviş.

Yanlış Bilincin “Aydınlanmış” Hali: Bir Semptom Olarak “Post-Truth” Onurhan Demirkol

Makale: Küreselleşmede Kültürel Geçişler ve Psikolojik Yansımaları, Özlem Karadağ Ak, Mustafa Atilla Arıcıoğlu.

Makale: Kişiliğin Oluşumundaki Kültürel Etmenler, Zafer İlbars.

Makale: Sezgin, O. ve Sezgin, A. S. (2011). Psiko-sosyal açıdan küreselleşme, empoze kültür ve davranışa yansıması. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 1(1), 91-122.

- Makale: Psikoterapide Ciddi Bir Etik İhlal: Hasta ve Terapist Arasındaki Cinsel İlişki, Bahadır Oktay, Fatma Oktay.
- Makale: Postmodern Bilgelik: Yeni Çağ Söyleminde Kişisel Gelişim ve ‘Ruhsal Alıştırmalar’, K. Oya Parker.
- Makale: Bir “Batı İcadı” Olarak Din: “Religion” Kavramının Modern Batı’da İnşası, Sare Levin Atalay
- Makale: Görülmeyeni Görmek: “Üstünler” Söylemine Ontolojik Bir Bakış, Muhammet Öz, Mikail Yalçın, Selahattin Turan.
- Makale: Küreselleşme Sürecinde Yabancılaşmanın Boyutları, Rıdvan Küçükali.
- Makale: Kendini Gerçekleştirme, Yıldız Kuzgun.
- Makale: Geçmişten Günümüze Bilgi Yaklaşımları Bilgi Toplumu ve İnternet, Deniz Çalık, Özge Pelin Çınar.
- Makale: Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji, Olcay Tüzün, Kemal Sayar.
- Makale: Bağlama ve Psikopatoloji, Sermin Kesebir, Semine Özdoğan Kavzoğlu, Mehmet Fatih Üstündağ.
- Makale: Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler, Muhittin Aşkın.
- Makale: Almanya’daki Türk Göçmenlerde Yaşam Doyumu: Kültürel Kimlik ve Benlik Kurgularının Rolü.
- Kitap: Edl; Kübra Bilgin Tiryaki; Lütfi Sunar; Kavram Geliştirme: Sosyal Bilimlerde Yeni İmkanlar
- Kitap: Kültürel Psikoloji Bağlamında Şahsiyet Bütünlüğü, Osman Sezgin.
- Kitap: Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi Kültürel Psikoloji, Çiğdem Kağıtçıbaşı.
- Kitap: Kültürel Psikoloji Kültür Bağlamında İnsan ve Aile, Çiğdem Kağıtçıbaşı.
- Kitap: Kültür Değişimleri, Mümtaz Turhan.
- Kitap: Kültürel Psikoloji, Kültürlerarası Psikoloji, Yerel Psikoloji, Carl Ratner
- Kitap: Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar, Erol Güngör.
- Kitap: Şahıslararası İhtilafın Çözümünde Lisanın Rolü, Erol Güngör.
- Kitap: Kelâmî Sahada Estetik Yapı Organizasyonu, Erol Güngör.

Kitap: Günümüzde İnsan ve İnsanlar, Çiğdem Kağıtçıbaşı.

Kitap: Kapalıdan Açığa Millî Kùltürler ve İnsanî Medeniyet, Muhammed Aziz Lahbabi.

Kitap: Kùltürden İrfana, Cemil Meriç.

Kitap: Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi, Edgar Moran.

Kitap: Kùltür ve Ruh Sağlığı, Kemal Sayar.

Kitap: Çocukluğun Yokoluşu, Neil Postman.

Kitap: Televizyon Öldüren Eğlence, Neil Postman.

Kitap: Felsefe ve Psikopatoloji, Manfred Spitzer/Brendan A. Maher.

Kitap: Felsefe ve Psikiyatri, Erol Göka.

Kitap: Felsefe Doktrinleri ve Terimleri Sözlüğü, Süleyman Hayri Bolay.

Kitap: Psikoloji Sözlüğü, Serhan Budak.

Ders Notu: Sınıflandırma ve Tanı Koyma, Osman Sezgin.

Ders Notu: Kùltürel Psikoloji Dersi Notları, Osman Sezgin.